

20
91

Krajanenské listy

Lidový týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

ROČNÍK I.

Redakce a administrace: Łuck, Szewczenki 39. (skr. poczt. 121.)

ČÍSLO 38.

Josef Foitík:

Obětní beránek míru.

Ještě před několika dny bychom byli stěží uvěřili tomu, že se věci vyvinou tak, jak se nám dnes skutečně představují. To nás utvrzuje v přesvědčení, že dnes už žádné proroctví neplatí. Dnes je doba dokonáných věcí a jejich tempo je úžasné.

Tak před týdnem, když jsme psali o tom, že Československo provádí všeobecnou mobilisaci, byli jsme přesvědčeni, že se bude bránit, že bude bránit svou samostatnost a celistvost hranic. V tomto domnění nás mohlo oprávněně utvrzovat nové prohlášení Francie a Anglie, kteréžto státy slíbily Československu pomoc pro případ války s Německem.

Německo bylo na svých požadavcích neústupno a prohlášení Hitlera, které učinil do rozhlasu a které poslouchal snad celý svět, dávalo tušit, že půjde silou proti Československu, jestli toto nepovolí.

A tu se stalo to, čeho by se byl svět nejméně nadál: Francie a Anglie opustily Československo. Zalekly se patrně válečného postoje Německa a — začalo se vyjednávat.

Do Mnichova byl svolán sjezd zástupců Francie a Anglie, na němž ale samozřejmě hlavní slovo měl Hitler a také Mussolini. Tam byl vynešen rozsudek nad obžalovaným: Československo bylo odsouzeno aby zaplatilo za evropský mír, aniž by bylo samo vyslyšeno. Podobá se to popravě odsouzeného, kterému nebylo dovoleno pronést své poslední slovo. V Mnichově bylo rozhodnuto, že aby byl zachován všeobecný mír, musí Československo odevzdati Německu sporné sudetské území. V opácném případě nejen že západní „spojenci“ Českoslo-

vensku nepomohou, ale naopak, z mnichovských porad a mlčky postaví se dokonce proti němu odevzdati to, co bylo vždy českostraně Německa. Toto rozhodnutí bylo nadiktováno Prased činil nároky proto, že jsou ze jako bezkompromisní, na tam usazení Němci, kteří touží-

presvědčení, které musí být historicky zaznamenáno pro vstřahu všem příštím pokolením, že žádné přátelství není tak mocné, aby vydrželo v dobách zlých, kdy se má skutečně projeviti od tak zvaných přátel. Je to fakt a ten nesmíme zapomenouti, že se národ musí spolehnouti především na sebe. Není-li sám dosti silným, pak se její přátelé nezastanou.

Bolestnější je ještě to, že pokolením a oslabením Československa byla na druhé straně posílána moc Německa ve střední Evropě a umožněno mu prováděti beztrestně další výboje.

Historie není ještě ukončena a jsme přesvědčeni, že Československo není poslední obětí, které se Německu dostalo. Přijdou na řadu jiné a jiné, neboť cíl Hitlerův je jasný: sjednotiti všechny Němce v mocnou říši, které pak nikdo nebude moci se postaviti v cestu.

To by si měly alespoň slovanské národy uvědomiti a semknouti se těsně k sobě. Doufejme, že tomu bude učiněn začátek mezi Polskem a Československem. Jak je již patrné našim čtenářům známo z radiových zpráv, Československo odevzdalo rovněž dobrovolně slezské území, o něž se vedly mezi oběma státy nepřijemné a bolestné spory. Nyní příčina těchto sporů zmizela a dejž Bůh, aby slunko vzájemnosti zasvitlo konečně mezi těmito dvěma slovanskými národy k jejich lepší budoucnosti.

němž se nic nedá měnit.

Bylo to ovšem pochopitelně hořké zklamání pro Prahu. Ale co bylo jiného činit. Nezbyvalo, buď bránit odvěčně české území proti celému světu anebo zachrániti mír dle přání pánů

li po spojení s Führerem. A Československo přineslo tuto oběť. Bez jediného výstřelu v sebeobraně odevzdalo Německu území obydlené Němci. V duši celého československého národa uzrálo dnes nezloinné

Také Maďaři se hlásí...

Maďarská vláda prý žádá, aby okamžitě bylo přistoupeno k vyjednávání mezi ČSR. a Maďarskem o maďarských požadavcích.

J. V. Rejzek:

Česko-polské styky.

Češi a Poláci stýkali se již v nejstarších dobách. Křesťanství proniklo do Polska ze zemí českých v IX. století. V Polsku se upevnilo teprve po přijetí římských obřadů za vlády knížete polského Měška I. roku 966, který se oženil s Doubravou, dcerou českého knížete Boleslava I. a s ní přijal i křesť. Češi a Poláci mají společné světcy: Cyrila, Metoděje, Václava a Vojtěcha. Slovo „Wacław“ bylo přijato zřejmě z češtiny. Vliv českého jazyka a písemnictví na literaturu polskou ve středověku se silně prakticky uplatňoval. Polská šlechta ještě v druhé polovině XVI. století mluvila ráda po česku a český jazyk s oblibou pěstovala. Patřilo to k dobrému chování. Důkazy o tom najdeme v knize spisovatele Lukáše Górnického „Dworzanin Polski“ z r. 1565.

V XIV. století Praha často vřítala ve svých zdech polské vzdělance, kteří navštěvovali pražskou universitu, založenou Karlem IV. Války husitské jako slovanské a národní hnutí proti německému tlaku utužovaly styky obou národů, i když někteří jednotlivci v Polsku viděli v nich více hnutí náboženské a nebyli husitské myšlenky příliš nakloněni. Husitství se však i tam značně rozšířilo. Hus si dopisoval s králem Vladislavem. Český národ stavěl se jako vždycky na stranu polskou proti Němcům, což se tehdy prakticky projevilo v bitvě u Grunvaldu (r. 1410), kde pozdější slavný vojevůdce husitský

Jan Žižka pomáhal Polákům porazit křižáky. V Polsku působil také nějaký čas Husův přítel Jeronym Pražský. Výrazné myšlenky husitské zanechaly své stopy i v tvorbě polského humanisty z XV. století Jana Ostroroga. Česko-polské plemenné a jazykové příbuzenství se však tehdy nejvíce projevilo povoláním Vladislava Jagiellovce na trůn český po smrti Jiřího z Poděbrad (r. 1471). Ale i v pozdějších dobách udržovali Čeští bratři styky s Poláky. Jejich učení se po Polsku šířilo a ustavila se dokonce tehdy podobná organizace Polských bratří. V jejich řadách byli vynikající polští páni: Leszczyński, Krotoski, Ostrorogové a jiní. V Lešně, na panství hraběte Leszczyńskiego, pobýval po řadu let slavný český výtěhovalce Jan Amos Komenský — „učitel národů“, — který musel z českých zemí utéci před zlobou císařových vojáků. Působil tam jako ředitel gymnasia a jeho přičiněním byly styky mezi Čechy a Poláky velmi přátelské a srdečné — alespoň ve vyhnanství. Po bitvě na Bílé hoře (1620) upadají česko-polské styky. Český národ vypíjí v té době do dna kalich utrpení a opuštěn všemi zápasí beznadějně o tu trochu svobody, která mu ještě zbyla. Teprve koncem XVIII. a na počátku XIX. století, tedy v době národního obrození, české písemnictví přijímá za své velké vzory polské literatury. Nesmrtelní básníci polští jsou

překládáni do češtiny. Mickiewicz, Slowacki, Krasiński. Nejvíce se o to zasloužili F. L. Čelakovský a V. Štulc. I vynikající učenci obou národů udržují živé a přátelské styky. Z Poláků hlavně J. Kosakowski, J. A. Jablonowski, z Čechů J. Dobrovský, J. E. Purkyně a V. Hanka. Za polské revoluce v r. 1831 četní polští vlastenci našli útočiště v Čechách, což nemalo přispělo k prohloubení styků a bližšímu poznání obou národů postižených stejným zlem: porobou. Jedním z nejhörlivějších přátel polských utěčených byl tehdy známý český básník Karel Hynek Mácha. Široké vrstvy českého národa byly zvláště upozorněny na osud polského národa na slovanském sjezdu v Praze r. 1848 a potom za druhého povstání polského v r. 1863. Rozvoj politických událostí v Rakousku, zvláště ke sklonku 19. století, zavinil, že mezi Čechy a Poláky nastal chlad. Teprve šedesátileté jubileum slovanského sjezdu v Praze v r. 1908 oživilo znovu styky česko-polské, k čemuž také přispěl zájezd Poláků na výstavu obchodní komory pražské za vedení knížete

(Pokračování na str. 4.)

Přílišná tolerance.

(Dokončení.)

Mladá, menšinová generace se v mnohých případech nepriučila státní řeči, což je velmi smutným výsledkem toleranční politiky našich předáků. Přední povinností bylo těžit z poválečných poměrů, jako činili jiní, a vychovat občany v duchu státních potřeb. Státy, jež tak činily, jsou na tom dnes o mnoho lépe. Jestliže povolily narodnostním menšinám maximum práv v někte-

rém státě, menšiny se rozhostily, kladouce stále nové požadavky na úkor domácího živilu, pak-li omezily menšinová práva a požadavky do minimum křičelo se do světa o krivdě a utisku...

Zajímavé, že při maximum práv stále není spokojenost a sahá se k přísloví: „Podáš-li prst, dej celou ruku...“

Sáhne-li k tomu prostředku menšina méně vyspělá, pak není divu, čerpá-li odtud menšina duševně a kulturně hodně vyspělá, pak tento křik o krivdě a utisku je přímo drzostí...

A jak se daří našim menšinám v zahraničí? Až na malé výjimky nevalně... Máme příklady, že stát dává našemu zahraničnímu školství směšně malé roční podpory, za něž možno nejvýše koupiti mapu do školy a což teprve ve státním školství...? Tam jsou naši učitelé velmi často překládáni do úplně cizího prostředí — ba pronásledováni a dětem házeny jsou drobtý drahé mateřštiny. Touha po vzdělání v mateřštině je prostě šovinismem...

Jak velkodušně a velkoryse oproti tomu postupuje Československo...! Jdeť ono cestou opačnou, cestou široké, ba snad přílišné tolerance... Kdyby vedlo politiku vedoucí k odnárodnění menšin, česká řeč by blaholila až k samým hranicím. Měli bychom snad proti sobě nepřátele, takto máme právo počítati s přáteli...! Máme je opravdu...? Jsme na tom po dvaceti letech stejně... Jedno je jisté: Přílišná tolerance budí nové, státu nebezpečné požadavky a škodlivou smělost...

Ve volné chvíli

Ing. Alois Knotek:

Polský Všudybyl.

Cestopisná literatura polská vystoupila za posledních let do závratných výšin. Jejím nejpłodnějším představitelem jest major Mečislav R. Lepecký, o němž můžeme se vsi určitostí tvrditi, že na zeměkouli není místa, kam jeho noha nevstoupila. Cestuje podle možnosti stále, nikdy neodpočívá. Z každé své vědecké výpravy přináší obsáhlou kořist, a podává úhrnnou bilanci. Všude je jako doma, proto nemůžeme se diviti, že od r. 1924 vydal třicet knih vesměs obsahu cestopisného, ale cenných, čerpaných ze skutečného života citu a zajímavosti. Všude, kam na svých cestách zavítá, pohybuje se docela svobodně a jistě, zná důkladně historii každého zemského koutku, jeho vývoj, hospodářství, průmysl,

potom lid s jeho přednostmi duševními i vadami. Jeho pozorovatelskému oku neujde sebe-menší maličkost, vše, co je zajímavé, odráží se obrazem v jeho duši, aby později přesně vylíčil všechny problémy společenské a kulturní.

Pustil se směle do kraje jaguárů v Bразilii, procházel se po indiánských hřbitvech, zajímal se o poměry Paraguaje, Bolívie, Chile, Peru, procestoval celou Jižní Ameriku křížem krážem, podíval se do Argentiny, Parany, Patagonie, Ohnivě země, ani Espirito Santo neušlo jeho pozornosti.

Pustil se ve své cestovatelské zvědavosti do Afriky a hned do nejnebezpečnějších krajů plemene Riffů. Nedávno se vrátil z výzkumných cest Mada-

gaskaru.

A pojednou už ho zase vidíme na dalekých cestách v Sibiři. Hledá stopy polských vyhnanců, kteří tu kdysi pro své politické přesvědčení žili a umírali. Jako v kaleidoskopu ukazuje nám řadu obrazů dojmavých, které čeraymi skvrnami zahalují panování carátu.

Nedávno vydal se na cestu po sovětském Kavkazu, aby na vlastní oči viděl, co se tam děje a oddělil pravdu od smýšlenek.

Major Lepecký ukazuje nám, že všechno není v pohraničních zemích bolševiků tak uspořádané a krásné, je tam také mnoho „obilných hrobů“, nesnáží a potíží. Spokojenost různých národů tam usazených je jen chvilkovou.

Jako v pohádce kreslí nám před očima obraz biblického Araratu a provádí nás historií Arménu do nejdávnějších dob křesťanství.

Jako adjutant maršála Pilsudského, měl major Lepecký příležitost seznámiti se na Madeíře se životem tamního obyvatelstva. Navštívil také záhadné pyramidy v Luxoru v Egyptě a mnoho zajímavosti nám pověděl o náboženství koptickém.

Major Lepecký spojuje se svými cestami nejen dojmy čisté pozorovatelské, ale vnímá dále do duši lidu, zkoumá přírodu, zamyslí se nad příčinami geologickými z nejruznějších púvodů, časem vystupuje jako myslivec, aby se přesvědčil o stavu zvěřiny i dravců. Nic na dalekých cestách nezůstává mu tajemstvím zahaleno. Major Lepecký je učenec hodnot Sven Hedina, protože nejzávažnější stránka jeho cest spočívá v popisu krajů kolonizačních. Hledá zemi pro polské výtěhovalce a jeho praktické pokyny v tom směru mají pro polský stát a jeho obyvatelstvo nedostížnou cenu.

(Dokončení příště.)

Co nového ve světě.

Polsko-česká dohoda.

Jak jsme již uvedli v úvodním článku, mezi Polskem a Československem došlo k dohodě, dle níž Československo odevzdává část slezského území a sice okresy Těšínský a Fryštátský. V jiných částech Slezska kde jsou usazeni Poláci, má být plebiscit, aby se obyvatelstvo samo vyslovilo, zda si přeje připojení k Polsku anebo zůsta-

ti pod Československem.

Do území, které bylo Polsku odstoupeno vkořičilo v neděli o druhé hodině odpolední polské vojsko. Předcházelo tomu setkání českého generála Hrabčíka s polskými důstojníky na mostě v Těšíně, který se tímto aktem stal historickým mostem.

Delegace mezi sebou dohovorely, jakým způsobem se má dít ústup českého vojska a ú-

ředníků a jak mají toto území obsadit Poláci.

Blok polsko-československý.

Jak oznamuje anglický tisk z Varšavy, je prý v jistých kruzích předvídaná spolupráce polsko-československá po vyřízení těšínské otázky, která bude záležeti ne jen pouze v tom, že bude Československu umožněn přístup k moři přes polskou Gdyni, ale také i politický blok je předvídan. Do politického bloku vejdu prý také Jugoslavia, Rumunsko a Bulharsko.

Půjčka pro Československo.

Anglická vláda se zabývá nyní otázkou půjčky pro ČSR, která má obnášeti asi 1125 milionů zlatých. Půjčka má být použita pro obnovení hospodářství Československa a také to má být částečná úhrada ztrát, jaké ČSR. utrpělo odevzdáním průmyslových území Německu.

V Bukurešti zemřel rumunský maršálek Aleksandr Averescu ve věku 79 let. Zesnulý byl několikrátě předsedou rumunské vlády a členem komorní rady. Pocházel z chudé vesnické rodiny.

Voltaireův potomek v Rumunsku.

List „România“ oznamuje, že ve vesnici Stančava v rumunském Banátě žije jakýsi Jean Voltaire, vydávající se za pravnuka francovského filosofa Voltaira. Vypráví, že jeho praděd Aroet, bratranec filosofa Voltaira, spřátelil se v Paříži s maďarským baronem Orczym a odjel s ním do Maďarska. Zde přijal jméno svého tehdy proslaveného bratrance a rozhodl se žít u barona. Pak se oženil a měl děti. Otec nynějšího Voltaira dostal v Banátě od maďarských úřadů půdu. Rumunský Voltaire není tudíž přímým potomkem francovského filosofa, ale rád se za něho vydává. Je příznačné, že i on, ačkoli je prostý člověk, je ateista. Jeho jméno bylo pomadařštěno a píše se Volter.

Nové britské posily vojenské do Palestiny.

Britská vláda poznala, že ani 3 brigády nestačí na udržení pořádku v Palestině a proto se rozhodla vyslati tam další vojenské jednotky. Podle dosud nepotvrzených zpráv obrátila se britská vláda též na Ústřední sionistickou organizaci se žádostí, aby tato dala vládě palestinské k dispozici 40.000 mužů pro židovskou legii. Sionistická

organizace prý odpověděla, že může tak učiniti jediné tehdy, povolí-li palestinská vláda přistěhování stejného počtu osob do Palestiny, ježto tato náhlá mobilisace tak velkého počtu lidí by ochromila hospodářský život země. K tomu se připomíná, že židé v Palestině mají vojenskou organizaci, čítající asi 50.000 členů, kteří jsou znameňitě vyzbrojeni a jejíž členové prodělali vesměs dokonalý vojenský výcvik.

Demobilisace v Itálii

Italská vláda rozpouští některé ročníky svého vojska, které byly zmobilisovány vzhledem k napjaté situaci v Evropě.

Vyšlo již z tisku třetí číslo

hezkoučkého dětského časopisu

„České kvítko“ a rozeslali jsme jej na adresy krajanů do všech našich obcí.

Chcete-li svým dětem učiniti radost, předplatě jim ihned „České kvítko.“

Stojí pouze 3.— zlaté na celý rok.

Ukázkové číslo si vyžádejte u krajanů, jimž jsme časopis zaslali, anebo přímo v administraci Luck, skrz. pocz. 121.

OD TÝDNE K TÝDNU.

Za velmi pěkného počasí rychle opadávají rozvodněné řeky v pomorí Atlantického oceánu, takže možno již přikročit k opravným pracím, což je úkol nesmírný. Stále není ještě znám přesný počet mrtvých, neboť velké množství osob je pohřbováno. Nejnaléhavějším problémem jest ubytování a stravování 12.000 rodin, které jsou bez přístřeší.

Těžké neštěstí událo se na řece Rýně u Koblence v neděli. Pramice, obstarávající pravidelnou dopravu mezi Engers a Kaltenengers a obsazená sedmi osobami, srazila se s belgickou motorovou lodí „Charlotte“ z Antverp a potopila se ihned. Pět osob, mezi nimi řidič pramice utonulo, dvě mohly být zachráněny.

Chlapec-fenomen.

V Gdánsku bydlí 17 letý chlapec, žák obchodní školy, který na své stáří je opravdovou zvláštností: jeho výška dosahuje celých 201 centimetrů. V posledním pololetí vyrostl ještě o 2 centimetry.

Filmové společnosti se ucházejí o jeho angažování při filmu.

REKLAMA JE HYBNOU PÁKOU OBCHODU.

Češi v Záhřebě.

Se žádným slovanským národem nebyl Záhřeb v tak těsném spojení jako s národem českým. Tento vztah byl jak materiální, tak i duchovní. Češi měli velký podíl již na založení Záhřebska. V r. 1093 nebo 1094 bylo v Záhřebě založeno biskupství a prvním záhřebským biskupem byl Slovan, Čech, jménem Duch. Je známo, že biskupu Duchovi byl jako hlasatelé víry přidělení slovanští kněží a že bohoslužby se konaly v slovanském jazyku. Maďarský vadař zakladatel záhřebského biskupství, posílá slovanské duchevní, což je nejlepší důkazem, že většina obyvatelstva jeho státu byla slovanská. Je to dále důkazem, že nesporně existovala trvalá kontinuita mezi severozápadními a jižními Slovany.

Spojení mezi Čechy a Záhřebem se přerušilo na 150 let. Kolem roku 1250 hranice českého státu za krále Přemysla Otakara II. byly v přímé blízkosti Záhřebska. Ve starých dokumentech je mnoho českých jmen; obchodní styky patrně zesílily stěhování Čechů do Záhřebska. Boje českého státu s Němci, Babenberky a Habsburky zanechaly stopy v jihoslovanských krajích. Náboženská hesla dávala vnější ráz politickým bojům.

Patnácté století, doba husitství, je bohaté doklady o velkém počtu Čechů na významných veřejných místech v Záhřebě. Je to přirozený zjev. České království s Chorvatskem a Uhrami má stejného krále. Kdžž král Zikmund počátkem XV. století zahájil tažení proti Benátkám, stál v čele vojska, jež bojovalo v Dalmacii, Čech Petr z Myslimi. Byl to předchůdce českých vojevůdců v chorvatských krajích Jana Jiskry z Brandýsa a mocného pána Jana Vítovce, skutečného velitele německých vojsk.

V Záhřebě již tehdy bylo mnoho Čechů. Svou činnost projevili zejména v bojích mezi Gradecem a Kaptolem. Hlavním vůdcem protikaptole

strany byl jakýsi Johannes Bohemus. Tyto boje byly příčinou církevní katby, kterou na Gradec uvrhl v r. 1422 biskup Ivan Alben.

František Palacký se ve svých dějinách vyslovně zmiňuje o husitovi Dominici, který v r. 1413 přebýval v Záhřebě. V této době bylo v Záhřebě bezpochyby mnoho Čechů. Staré listiny se zmiňují o Dominiku Marišovi a Antonínu, zvaném Smešna. Chorvatský kulturní historik Mažuranič praví: V našich krajích se stále cítilo úzké spojení mezi slovanskými kmeny, zejména Čechy a Chorvaty a to nejen v knize, nýbrž i ve veřejnoprávních dokumentech. Na koncilu v Babilonii v r. 1433 chorvatský biskup Stejkovič a slavný Čech Husovy víry Prokop se vzájemně nazývají „conterraneus noster“, tedy krajan. Chorvatský sněm na přiklad dává zemské občanství Venceslavu Matyaši Hucgekevi de Kleefeld, odůvodňuje tento postup velkými zásluhami a m. j. tím, že je „Bohemiae Nationis“, která z dávných věků má stejný původ s chorvatským královstvím. Chorvatský sněm v XVII. století, dáváje indigent hraběti Zdenku Sampachovi (Zampach?) zvlášť uvádí, že je roven s každým příslušníkem království, jelikož je původu „de Illyrorum gente“.

To vše zanechalo hluboké stopy v paměti národa. Není proto divu, že právě v Chorvatsku se zrodila a dostala životní sílu legenda o Krapini, jako prakolébce Slovanů, tří bratrů Čecha, Lecha a Mecha.

V XIX. století dva synové českého národa zanechali hlubokou stopu v kulturním a politickém životě Záhřebě: první záhřebský arcibiskup Jiří Haulik a Bohuslav Šulek, který jako typograf přišel do Gajovy tiskárny a stal se pak prvním chorvatským moderním novinářem, jazykozpytcem a jedním z nejpilnějších obroditelů.

DĚDICTVÍ ČESKÝCH KOMUNIT UKRAJINY

Česko-polské styky.

(Pokračování ze str. 2.)

Zdслава Lubomirského. V roce 1909 navštívili Češi hospodářskou výstavu ve Varšavě. Po návratu z této varšavské návštěvy byl založen v Praze Klub česko-polský, který potom vykonal pro sblížení česko-polské platiné služby. Podobné spolky byly potom založeny i v jiných místech Československa. Také v Polsku byly spolky tohoto druhu nakládány, ovšem jen ve větších místech až po světové válce.

Mezi Čechy šli hlavně znalost polského národního života E. Jelínek, zakladatel časopisu „Slovanský sborník“, F. Kvapil, známý překladatel polského písemnictví, A. Černý, redaktor časopisu „Slovanský přehled“, Vrchlický, Kredba, Krasnohorská a Sládek přeložili četná polská díla a tak s nimi seznámili českého čtenáře a i čeští vědci si všimli polských poměrů. Jmenuji z nich jen na př. Golla, Bidlo, Kadlcec, Polívků, Máchala, Horáka a Mágra. Mezi českými učenými třeba se zvláště zmíniti o prezidentu-Osvoboditeli Československé republiky T. G. Masarykovi a o jeho nástupci v prezidentském úřadě Dr. E. Benešovi, kteří oba udržovali styky s polskými učenými a spisovateli a za války hlásali potřebu společného postupu Čechoslováků a Poláků v boji o národní samostatnost a i po válce dovedli zachovati svoji přízeň těžce zkoušenému polskému lidu.

Z Poláků pracovali pro sblížení česko-polské hlavně B. Grabowski, známý překladatel a znalec českého písemnictví, Zenon Przesmycki, který přeložil do polštiny Zeyerovy spisy, St. Przebyszewski, který měl mezi českými spisovateli mnoho přátel a jehož vliv se projevil i

v české básnické tvorbě, F. Konecny, profesor ve Vilně a bývalý redaktor zaniklého krakovského časopisu „Swiat S.owiański“, W. Bunikiewicz, překladatel současné české lyriky, dále A. Nowaczyński, J. Kuratowski, J. Bandrowski, F. Gwizdz, z polských vědců to byli J. Lukaszewicz, St. Smolka, A. Prochaska, Bodouine de Courtenay, Kozłowski, J. Magiera, J. Golabek a M. Szykowski, jenž od r. 1923 přednáší polský jazyk a písemnictví na pražské universitě. Byla také provedena výměna učenců obou národů. Ve Varšavě přednášeli na př. čeští profesori Kadlec, Henner, Kvačala a v Praze zase přednášeli polští profesori Jarra, Kozłowski, Dyboski. Také se konaly vědecké sjezdy a zájezdy. Světová válka přerušila na čas kulturní spolupráci obou národů, ale po jejím ukončení se potřeba spolupráce opět ukázala. Byly to hlavně styky vědecké, divadelní a literární, avšak ani Albertiho „Biblioteka S.owiańska“ neodstranila okolnost, že z češtiny do polštiny je přeloženo méně knih, nežli z polštiny do češtiny. Byly též uspořádány výměnné výstavy malířské. Tak v r. 1927 čeští malíři vystavovali ve Varšavě a v Krakově a polští téhož roku v Praze. Také v hudbě se rozvíjely cíle styky. Kulturní spolupráce prospívala oběma národům a je to nenahraditelná škoda, že nynější neutěšená doba polsko-českého poměru odradila na čas pracovníky na obou stranách od zdárného pokračování v tomto usměřitém snažení, které znalo v obou státech jen přátele a dovedlo po ně hledati vlnidná a povzbudivá slova.

(Pokračování přístě.)

J. V. Mojdla

Jsmo pohodlní.

V „Krajanckých Listech“ rozšířila se živá debata o pohodlnosti našich krajanů. Naříká se pořád, že potřebujeme to a ono a krajané „nechtí dáti.“

Ano! Přiznávám p. p. pí-ate-lům pravdu, píši opravdu dobře, ale na to slovo „nechtí dáti“ se musíme podívat i z jiné strany. vezmeme třeba to, že krajané „nechtí dáti“ na Matici. Je to pravda, ale proč když v jedné vesnici dájí hodně a v jiné málo, se hned soudí, že tam jsou krajané horší a tam lepší? Ne, všude jsou stejní. Vinu hledejme někde vedle, hledejme ji ve sběratelích, kteří provádějí sbírky. Připusťme, že tu a onde jsou krajané méně uvědomělejší, ale když se k tomu kterému přide z d brými rery a vyřídilkou, dá mnohem více. Řekněte mi třeba, že by to bylo nebezpečné, „hučeti“ do krajana „až něco dá“, že by se za to měl stydět a pod. Ale řekněte mi, zda-li každý krajan dobře ví co to je „naše Maticе?“ Učime tyto krajanu znáti Matici, věžiti si ji a míti v účtě? Jednou za rok je Valná schůze, delegáti tam jezdí stále titěz; odbory ČMS. se řídí podle svého, žádný k nim nepřijede, nepovzbudí, nepřednáší o Matici. Z našeho časopisu se dozvíme pou-

o té nějaké sbírce a o nařizení k nim. Když přijde taková listina tu mnohý odběratel si neuvědomí sám na jaký účel se to sbírá — sbírá se a dost! Znám případy — při de sběratel ke krajanu: „Tak co, dáte na Matici?“ Krajan si ni neuvědomil co a jak, vytáhl 50 grošů a podal je; sběratel je sebral a šel. Jinde zase obdržel 20 gr. a proto ihned spustil: „Je to na Vás hanba, dát tak málo.“ Krajan si přemyslí, když tchle je hanba, nedám nic, ať je ještě větší, třebas později toho lituje ale v prvé chvíli se mnoho neuvažuje. Někde ani sbírku neprovádějí, prostě vezmou z pokladny pár zlatých a zašlou je. Kde jsou dobří a pociťují sběratelé, kteří znají své krajany, tam se vždy sebere hrozký peníz. Mnohde se o nějaké zátavě ani neobírá, nemá kdo, nebo se bojí něco podobného podniknutí abv neměl potah vání.

Naříkáme, že nemáme hospodářskou školu a zase krajané „nechtí dáti.“ Proč? Protože větší procento krajanů ani dobře si neuvědomí co to je taková škola, čemu se tam učí a p. Je třeba to krajanům vysvětliti, říci jim jak se bude stavěti std. uděláti rozpočet mnoho-li má státi a přímo ukázati a říci: tolikhle je na to třeba, krajané dejte! K te-

mu zase ustanoviti člověka, hasičskou památní knihu. Tak-dáti mu na cestovné, do aktovky stvrzenky a vyslati jej po krajanech a jsem jist, že by potřebnou sumu peněz sebral. Jinak se kdo chtíti na krajanech podobné věci. Mnozi nevědí o č tu jde, mnozi nevědí ani jak to poslati, jiní zase myslí: dáti mnoho, škoda, málo, hanba a tak nejlépe se nedá nic a je problém rozluštěn. Když ale někdo k němu přijde, krajan dá, ale musí k němu přijít zase osoba která zná naše krajany a dovede každému vyhověti a přesvědčiti jej.

Je třeba, aby krajané byli na tlik uvědoměli když se řekne: je třeba na to a to, už aby se peníze sypaly. Ale k tomu ty krajany mu-ime předem připravit, o všem je dobře informovati, vše jim vysvětliti.

Snad si pomyslíme, že by se podobný pokus s našimi krajany mohl ztroskotati, poněvadž tato pohodlnost naše je již vžitá, zakořeněná. Ale proč se tedy o toto nepokoušíme u naší mládeže? Jak mládež vychováváme taková bude. — Ta mládež sama chce býti lepší, pomaháme jí však v tom? Ne! Klademe jí těžké překážky v cestu, o které klopýtá a stává se sebeuzavřená a stranná. — Pěkně o tom psal p. r. c. a. v „Kr. L.“

Proto se přiznejme, že jsme pohodlní všichni jak „nahče“ tak „dole.“ Radíme, vymyslíme, křičíme, ale když se přijde jednati, pracovati, věc uvéstí do chodu, tu je konec a jdeme zase pomalu zpět. Jak dnes vzpomínáme na kulturu našich předků, prvňáčků českých Volyňáků, tak se zase někdy bude vzpomínati na naše dnešní zpátečníctví. Je tudíž na čase, abychom si všichni uvědomili své viny a hleděli tyto napravit pokud máme k tomu možnosti.

Krásný dar školy.

Den 14. června t. r. zapsán zůstane v historii naší školy, obce i hasičů. V tom dnu učitelka n.š. matiční školy p. Honzátková požádala v zahradě p. Gučče výlet, který přesvědčil četné shromážděnou společnost že pí. učitelka vynalézala všechou péči, abychom byli spokojeni. Program byl dobraný, některé děti zůstaly odměněny bouří potlesků, což svědčilo o velmi dobrém výkonu. Výlet dopadl ve vše dobře i po stránce finanční.

Všecko však zůstalo zcela nemo rozhodnutím pí. učitelky i výboru Kola, aby z čistého výtěžku věnováno bylo 50 zl. jako první dar na stavbu Dому Hasičského. Velice mě vzrušila srdečná slova a tím s větší radostí předkládal jsem pí. uč. i dítkám k podepsání

hasičskou památní knihu. Tak-též i z Bakovce děti se svojí učitelkou se zapsaly do knihy. Hasičský sbor, jda za příkladem otců, kteří nám vystavěli školu, chce s pomocí všech občanů a přátel postaviti tento dům osvěty; k tomu dostal v pí. uč. a dítkách školních nového pomocníka, který chápe úkol hasičů: zanechati mladé generaci památku.

Hasiči mají mnoho horlivých přátel, mezi nimi první náš starý p. Dragoun, který stojíce vždy při sboru, radou i bezplatným půjčováním sálu zasloužil si u hasičského sboru nehybnou vděčnost.

Občané ozeranští, brzy již přijdou hasiči k vám, abyste jim pomohli při té stavbě. Buďte štědrými dárci pro ty, kterým dům tento bude věnován: jsou to vaše dítky. Nechť není mezi Vámi ani jednoho, o kterém by se muselo říci, že nedal. Hasiči, naši spolubčané jako věčičky pilně pracovali, tedy jim i vy pomáhejte. K tomu já dodávám: „Práci ‚dar!‘ pí. učitele i dítkám školním „Zaplat Bůh.“

Fr. Grygar, Ozerany České.

Krajané!

Dle obdržných informací bude pří letoš kolem 15. října povoleno Matici pořádati sbírku ve prospěch matičních škol s tím jednak rozdílem, že sbírka bude pouze jednodenní a nikoli jako v letech minulých celotýdenní.

Vzhledem k nastalým poměrům Maticе žádné podpory odjinud neobdrží a odkázán jest jediné na příspěvky a dary místní.

V této kritické situaci, kdy pro nedostatek prostředků hrozí naší menšine zrušení řady matičních škol, což by vedlo k zániku Maticе a našeho kulturního života vůbec, obracíme se k Vám všem krajané a krajanky, byste ze srdce a oddanosti k svému národu obětavali na účele Maticе co nejvíce a svými štědrými dary dokázali, že sami bez jakékoliv pomoci jsme natolik silní, uvědoměli a obětaví, že školy svými prostředky v nezkráceném stavu dovedeme udržeti. Vždyť by to pro naši menšinu bylo velikou potupou a hanbou, abychom v kritických časech nedovedli býti soběstační.

A protož, vážení krajané, již nyní odkládejme groš ke groši, zlotý k zlotému abychom nemuseli se vymlouvat, že právě nyní peníze nemáme až k nám přijdou sběratelé se sbírací listinou.

Den konání sbírky sdělíme dodatečně jak v časopise, tak každému odboru a zplnomocněným sběratelům zvlášt po obdržení povolení.

Správa České maticе školní v Polsku.

Občané v Chomoutech sebrali

dne 25. VIII. 1938 na
L. O. P. P. 12 zl.—
F. O. N. 129 zl. 25 gr.
P. C. K. 8 zl. 75 gr.
Uhrnem: 150 zl.—

Velký požár zničil továrnu na umělá hnojiva v Klajpedě. Při záchraných pracích zahynul jeden hasič a 10 dalších osob bylo zraněno. Škoda požárem způsobena činí asi půl milionu litů.

Láska a lež.

D. Gerard.

Román z doby války v šestašedesátém.

(Pokračování 9.)

Byl v moci svého nebezpečného humoru, náchylného snadno k výstřednostem.

Položil se přes stůl a zmocnil se růžové ručky, pohrávajíc se s modrou stužkou na klobouku, a hladil ji, pokud zmizely smích nepřivlál zpět.

To ovšem zhoršilo zase všechno — ale kde věc sama o sobě jest zlá, ne učiní ji taková malíčkosť horší.

„A nyní půjdeme krmit kapry!“ navrhl, když mír zase nadešel.

Krmení kaprů bylo nejmilejším zaměstnáním Agatiny; vydržela třeba celou hodinu sedět na kamenné lavici u rybníka a dívat se na ryby jak bojovaly o kousky chleba.

„Ano — tedy po dme!“ zajásala. „Od rybníka uvidíme tebe přijíždět kočár. Buďte zde asi za hodinu.“

„Tak jest!“ řekl Lepinski slabým hlasem.

Brzy seděli u rybníka a pozorovali tančící světelné kruhy na hladině vodní, i naslouchali mlaskání žlutých úst kapříku při chytání házených jim soust.

Nálada dětské Agaty byla zase úplně v pravé míře.

Hovořili spolu a bavily se jako děti.

„Hug bude mít radost! Ke zprávě otcově odpověděl jenm několik slov — ale to, co řekl po bitvě u Hradce Králové, svědčilo o jeho spokojenosti.“

„Máš ještě kousek chleba?“ tázal se Lepinski rychle, aby necítil se zase na nebezpečné půdě.

„Ovšem. Ach, podívej se tamhle na toho velkého kapra! Jak je nádherný! Máš rád kaory neal-liž pravda? Já je mám náramně ráda, zvláště upečené na másle a s vajíčkovou omáčkou. Ale k této úpravě musí být kapr tučný. Proto je tak pečlivě krmím. Za to také jsou neobyčejně krotcí, že?“

„Dávají tím patrně na jevo svou důvěru —“ smál se Lepinski škádlivě. „Myslíš, že by byli také tak důvěřiví, kdyby věděli, že je krmíš, abys je upekla nebo usmazila?“

„Ale — vždyť jsou jen k tomu“ — pravila Agata a rozevřela všechna udivená své nevinné oči. „Kdybychom chtěli mít v rybníce ryby jen k ozdobě, dali bychom tam zlaté rybičky.“

„Patrně!“ souhlasil Lepinski. Ne poprvé pomyslal si, že Agata i přes své blouznivé, snivé modré oči sestávala více z těla než z duše.

„Slyšel jsi, co se stalo loňského roku v létě?“ hovořila dále. „Mnoho ryb v našem rybníku bylo otráveno. Jednoho rána našli jsme je na hladině bez hnutí — byly leklé.“

„Otrávené?“

„Ano — a takřka žertem. Zahradník si stěžoval, že jsou v pařeníštích myši, i poslala mama pro pšenici, napuštěnou jedem. Malá dcerka zahradníkova našla někde uschovanou krabičku tím otráveným zrním a měla z krásných červených zrněk takovou radost, že si hned vzpoměla na kapry a usmyslila si, že jim pochoutky té také dřeje. A hodila do rybníka několik hrstí jedo-

vaté pšenice — a následek byl hrozný. Mama potom přísně pokora a zahradníka, proč je tak neopatrný, a od té doby sama ukládá otrávenou pšenici a vydává mu jen malé dávky, kolik potřebuje.“

„Dej si pozor, aby některá panská nedala také tvému kanárkovi ta krásná červená zrníčka!“

„Ó, ty o tom vědi — dostaly výstrahu! Ostatně jest mama příliš opatrná — v domě nemůže se nic takového státi. Vyprávěla nám hrozný případ o kuchařce, která z nešťastné lásky dala si několik otrávených zrněk, jež dostala k hubení ve špiži, do nějakého nápoje a vypila je — a umřela. Proto mama teď ukrývá jed stále pod zámkem. Jen já vím, kde jsou klíče.“

„Nehříš kočár?“ otázal se Lepinski, napjatě naslouchaje.

Agata zvedla hlavu.

„Ovšem! Hugo jede!“

Setřásla s klína drobty chleba a vstala.

V náladě stísněné šel Lepinski za ní.

Tak asi bývá odsuzerému zločinci při přechodu popravčího mistra.

Na širokém schodišti stáli již rodiče a dívali se do stromošedí, jímž blížil se otevřený kočár.

Otáral se o hůl a o rámě Agaty přidružil se Lepinski k ročnímu kupině.

Sotva že kočár stanul, utkvěl pohled Hugův na Lepinském.

„Dobrá setkání jest lepší nežli naše první, není-liž pravda?“ pravil Hugo, tiskna Lepinskému pravici nebyčejně vše.

Lepinski usmál se nuceně, pamětliv věcí přítích.

Teprve pozděho večera dostal se Lepinski v kuřáckém pokoji s Hugonem k nerušenému hovoru.

Nadešel okamžik zповědi — věděl, že nelze věc déle odkládati.

K rozhočnutí tomu přispěl krátký hovor u stolu.

Mluvil se o jakémsi válečném příběhu, a hrabě snažil se obhájití průkoho velitele, jenž úkolu svému nečinil zplna zado t.

Hugo nepřipustil žádné omluvy.

„Nechť to byla fyzická či morální zbabělost, jež mu brání a v dokonalém provedení úkolu, je mi zcela lhostejno“ — pravil opovržlivě — „zbabělost to byla v každém případě a tu neznám žádné milosti.“

„Jsi příliš přísným, Hugo! — protestoval mírnější starý hrabě. „Tys vždy přísnější než já. Jest vůbec velmi nesnadno vyhověti mu“ — obrátil se s úsměvem k Lepinskému. „Činí veliké požadavky. Každý muž má být hrdina, každá žena nejčistším srdcem — jakoby si člověk vůbec mohl takový svět mysliti. Ale jen strpení, milý hochu, jen strpení! Ani se nenadáš a život tě přesvědčí o pravém opaku — požadavky tvé nejen že nesplní, ale smete je do kalu... Dejž Bůh, aby tě nic podobného nestihlo!“

„Kdybych měl se něčeho takového dočkat!“ — pravil Hugo rychle — „lišoval bych, že jsem raději nepadl u

Hradce Králové.“

Lepinski naslouchal hovoru s těžkým srdcem.

A tomuto muži měl se svěřiti? Měl se přiznati, jakým zbabělcem se osvědčil?

Byl při zdravých smyslech, když se rozhodl, že Hugovi věc vysvětlí?

Vždyť již při prvním pozdravu jeho poznal, že jest nemožno říci mu pravdu. Již při pohledu Hugových oceťově modrých očí třeštil se úmysl jeho vničit.

Hned od prvního setkání poznal, jaký rozdíl mezi ním a Hugonem. Viděl, že postrádá vlastností, jimiž Hugo se honosil.

Měl své slabé stránky, kdežto u Hugona zřel sílu a odhodlanost.

„Zповěď!“ zdála se mu zprvu možna jen proto, přenevadž původní dojem, jakýž naň Hugo učinil, sestaben byl poněkud dobou několika neděl; neviděl její od druhého setkání v ambulanci.

Nynější setkání změnilo však všechno.

A ke všemu přidružily se výstřední náhledy Hugonovy, jež dojem Lepinského ještě prohloubily, utvrdily.

Ne, zde nebylo možno nadíti se milostí, nýbrž pravého opaku — opovržení, a toho by nesnesl, zvláště ne tváří v tvář.

Nezbylo než najíti jiné východisko — a jeho lehkomyšlná povaha hned na ně připadla.

Komedii o zasnoubení musil hráti dále, kde ještě chvíli než zahájena již vyjednávání o vydání zajatců dospějí ke konci.

Potom najde si snadno nějakou záminku ke zrušení zasnoubení — nejlíp vyřídí do písemně, neboť návrat domů byl by jinak nemožný.

Vždyť nemusí ani říci úplné pravdy. Rodina hraběcí sotva dopídí se pravdy — tenkrát nebyla zeměkoule telegrafními dráty a železničními kolejemi v také míře sešněrována jako dnes.

Výčitky na papíře, byť sebe trpčí, snese mnohem snáze nežli opovržení, jakéž by musil dáti si libiti pohledem rozhněvaného Hugona.

Hugo mezi tím ještě několikrát stiskl mu pravici a pravil srdečně!

„Po bitvě u Hradce Králové doufal jsem, že staneme se přáteli, a zatím stalo se ještě něco lepšího: jsme bratry!“

Lepinski začervenál se po každé jako dítě.

Osobní náklonnost byla tedy vzájemná.

Ne — doznání bylo naprosto nemožné.

Nezbylo než důvěřovati novému zá- měru...

VII.

Poloviční pravda.

Již druhého dne zhatil se záměr Lepinského.

Hugo, přišel po snídání na terasu, pravil mu:

„Právě jsem mluvil s otcem. Jsme oba téhož názoru, že by bylo nejlíp, kdybys hned po svém propuštění vzal Agatu s sebou. Zdá se nám totiž zbytečno konati tak obtížnou cestu dvakrát...“

(Pokračování přístě.)

Zlepšujte písčité půdy.

Významným činitelem při přípravě půdy jsou místní klimatické poměry. Podle nich se v krajích ustálily zvyklosti polních prací. Příprava půd těžkých je nákladná a vyžaduje větší péči a opatrnosti než lehkých. Ale půdám lehkým se obvykle věnuje méně práce, než skutečně vyžadují, v předpokladu, že na nich nelze pochybit. Půdy lehké mají menší soudružnost a přilnavost a větší propustnost. Z njara se proto může na nich

dříve pracovati, než na těžkých. Podmínka na nich je právě tak potřebná, jako na půdách těžkých a je nutno, aby byla provedena ihned po sklizni.

V krajích, kde nutno šetřiti vláhu, ora se hluboko jen na podzim. Prohlubování lehkých půd je možné bez předchozího podrývání. U lehkých půd je možno předpokládati, že předbrázdění je dostatečně provzdušeno a není zde proto různost a větší sloučenin, které by, nesené na povrch orbou, mo-

hly klíčovím rostlinkám škoditi. Ke hluboké orbě lze také raditi i proto, že se tak vrátí ornici snadno rozpustné látky, tedy i živiny, které unikají do spodiny. Sestává-li tedy celý půdní profil, tedy i spodina, ze zemín písčitých, je vodu velmi propustných, je možno pracovati tak, aby se zabránilo ztrátám půdní vláhy.

Podle osevního podstupu a vlhkostních poměrů budiž provedeno velké (povrchové) kypření. Nakypřený povrch izoluje půdu proti ovzduší (slunci a větru) a odpar vláhy se zmenší. Při malé zimní vláze je radno provést jarní přípravu tak, aby se ornice co nejméně hýbalo a tím vysušení ornice aby bylo co nejmenší. Výborný zlepšovací účinek na písčitých půdách mají hlinité komposty i přímé povážení půd hlinitým materiálem v zimním období.

Napájení domácích zvířat.

Voda, jež v nádrže dlouho stála, není příhodná k napájení zvířat, jež cítí k ní odpor. Zkažená voda může zvířatům velice uškoditi na zdraví. Teplý nápoj se jim také protiví. Horký nápoj zvířatům nepředkládáme — opaří si jim pysky a jazyk a též může si poškoditi zažívací ústrojí. Příliš studená — ledová voda škodí jim nemálo, zvláště byla-li zvířata chůzí uhřátá. Rychlým chlazením rozehřátých vnitřností onemocní zvláště zažívací ústrojí zvířat.

Napájejí-li se koně, jež jsou

po těžké práci, nebo po rychlé jízdě unaveni, třeba jest načerpanou vodu ponechati chvíli na slunci, aby se poněkud ohřála. Někteří hospodáři mají ve zvyku dávat koním do nádoby, z níž pijí, trochu sena, aby koně rychle nepili. nýbrž vodu volně ssáli. Tím se studený nápoj v hubě chřeje a zažívacímu ústrojí neuškodí.

Určení stáří koní.

Řezáky mléčné mají korunku lopatkovitě rozšířenou, krček zřetelný, který naznačuje rozhraní mezi korunkou a kořenem světlejší barvy, jsou na vnější ploše trochu drsnější, mívají několik podélných povrchových rýžek a jsou celkem slabší než řezáky trvalé. U řezáků trvalých není korunka lopatkovitě rozšířena, nýbrž přechází v kořen bez zřetelného krčku, jsou delší než řezáky mléčné, jejich zbarvení je žlutavé.

Tvar třetí plochy řezáků trvalých je nejprve příčně oválný, poté kruhovitý, pak trojúhelníkový a konečně podélně oválný. Období řezáků mléčných je od narození do 2,5 roku. Období výměny řezáků mléčných za trvalé a dorůstání řezáků trvalých do 5,5 roku, kruhovitě do 18 roků, trojúhelníkově od 24 roků do konce života.

Popel

z kvasů je asi tohoto složení: kyseliny fosforečné 40 proc., vápna 57 proc., hořčiky 1 proc., síry 6,4 proc., drasla 0,2 proc. Tento popel jest nejlépe rozhoditi na louky nebo na lehčích, hodně činných půd, nejlépe však do kompostu. Kostí se však nejlépe využítí, když se surové rozdrťí a provází v kompostu, neboť se tak zadržít dusík, jehož obsahuje 3—4 proc., který pálením uniká.

PROČ JI MUŽI OBDIVUJÍ?

Protože si nechala udělati trvalou ondulaci u českého kadeřníka

Miroslava MAZÁNKA

V ZDOLBUNOVĚ,

který ma dva aparáty na velké i drobné loky.

Ceny od 4.— do 7.— zl.

Příjďte ještě dnes!

ČESKÝ OBCHOD

se střížním a galantním zbožím

Kanařasy, purpury, zástěry, prádlo, šatové atky a jiné.
Barvy trvalé! Ceny stálé!

Vše v nejlepší jakosti u firmy

V. VOLANSKÝ

Zdolbunov, ul. Narutowicza 6.

Vladimír SVÁROVSKÝ a Spol.

Továrna hospodářských strojů a slevárna v Kvasilově, poš. KWASILÓW-CZESKI, tel. Zdolbunów 6. založená 1884.

VÝROBA: Brousíci stroje na píly, cirkulární píly, chladiče pro pivovary, kotlářské práce, lisý cihlářské, chmelové lehké a balothové syst. Svárovský a lisý pro olejárny.

Mlátičky trýbové, pasové a s výtrasadly. Mlýny kolové, na sucháry, na mletí krve, napáječky kotlové syst. Svárovský-Šmolík, operační stoly pro veterináře syst. Svárovský, ozubená kola frézovaná, pastorky otáčecí.

Pumpy artechské syst. Svárovský, kulisové a rotační. Rezačky bubnové, rýhovací stroje na válce mlýnské. Složení mlýnských kamenů, soustruhu na dřevo a na kovy do 4 m délky, sušárny chmelové, na ovoce a zeleninu. Transmise. Turbiny vodní. Válce pro olejárny.

Elektrické a benzolo kyslíkové sváření kovů.

Opravy motorů, hospodářských a průmyslových strojů.

Odborné rýhování válců mlýnských.

Kvalitní výkon, zaručující trvalost výrobků.

Ceny mírné.

Všichni kupujeme u firmy

G. VUGMEJSTER,

ROVNO ul. 3-Maja 129.

Poněvadž všechny větší textilní továrny zřídily u firmy G. VUGMEJSTER své komisioní sklady a jmenovitě:

- 1) Továrna soukenného zboží F. Rabinowitz & Synové — Bělsko.
- 2) Továrna soukenného zboží H. Landsberg, Akc. Sp.
- 3) Továrna výrobků hedvábných Edvard Babiacki i Ska.
- 4) Továrna vlněného a kamgarového zboží P. Grzegowski & Sp.

Na sklade stále obrovský výběr nejnovějších výrobků těchto továren a rovněž výrobků ŽIRARDOVSKÝCH závodů jako: plátina lněná a bavlněná, brezenty a j.

Ceny tovární — bez smlouvání!

Vlněné látky na paleta a mužské úbory od 5.— zl. za metr.

Mimo toho na skladě G. Vugmejstra je stálý výběr koženin a hotových kožesinových facon, a to: pižmových, fokových, hříběčích, teletinových, krčkových, mürmových a j.

Ceny nejnižší!

Žena a domov

Jaká má být žena a jaký muž?

(Dokončení.)

Kdyby dvě ženy byly srazeny do téže ošklivé louže, jedna se z ní vyhrabala, oklepala se a pelášila bez dlouhého lamenta dál — druhá však si v ní klekla, brouky v domily v ní hledala na vodní ženku si v louži hrála, s gestem trpělivě přehlížela, že tamhle a tamhle se může chytit a pěkně se dostat na břeh — ale přece jen každému dávala vědět, že je chudák v louži — pak by pro muže byla ta první nezajímavá a ta druhá výsostně tajemná a hrdiná. — Tak tyto reklamy je vždycky trochu potěší: nedoporučuje se příliš zjednodušovat svoje problémy a boje. Není dobře hrát trpětelku pro hlouposti, aťe stejně nevýnosné je navléknout přes potlučenou dušičku čisté šatečky veselých barev a s úsměvem mluvit o počasí. Srdec se mnohdy svírá, jak je ze všeho úko, člověk sedí v samém trní, ale tváří se, jako by měl ustláno na růžový lupínkách. Inu, plochosť, malost, co pak ta ví, jak jiná musí a dovede bojovat...

A poslední: nevypáči se (v očích mužů vůbec a milo-

vaných zvláště) přílišná skromnost, t. j. zatlačování sebe do pozadí, pokud vědění, ceny vlastních názorů, nejistot, nesmělost. Naopak — co největší sebejistota je doporučujícím artiklem. Ono se sice zřídka podaří oklamat svět i Jeho, aby uvěřil, že nějaká kačenka je geniem, ale zhytečná skromnost může v očích ostatních změnit velmi chytrou a vzdělanou ženu jen v orůměrně nehodně tvoření. A doveďte-li žena sebe edomé, důrazně a s nepochybující jistotou, dobře prodá, co sníd en náhodně, ale rozhdně velmi levně nakupila, má to lepší, než doktorát. Je jisto že kdyby na př. i Bernard Shav, který je rohdně ze všech geniů neisebevědomější, byl od začátku a důsledně prohlašoval — ale prosím vás, vždyť to nic není, za nic to nestojí já moc nevím a nedovežu, to vy mne jen tak chvilíte — a i věřil tomu, co povídá, sotva by dnes o něm věřil celý svět.

Vlastně je — za přítomnosti značné dávky chytrosti, inteligence, vzdělání, ovšem — sebevědomí a sebejistota ve všem, tím nejdůležitějším, co má žena mít. To dovede zre- tušovat i malé faux pas i špatně vypočítavé efekty.

Mnoho je toho na ženě žádáno — a e i ona za to mnoho žádá: aby jí její vyvolený měl moc a věrně rád a viděl v ní všechny krasy světa.

A jaký má být muž? — Nemá toho tolik vyžadovat. Najde li to, má to st procentně ocenit a být za to ohromně vděčný. Mnohé rady pro ženu má aplikovat i na sebe a pozitivě se jimi řídit. Má umět se neměnit, ale oizpůsobit — aby působil. Věcnost a přehledný cynismus může mnohem čistě i, než činí, nhradit něhu a citovost a své záležitosti a na ežené nervy pokladat za svoje huboké, pečlivě skryté tajemství. Má umět i hladit, ne pouze obímat nebo škrábat podle ctěné nálady. A nemá být tak bezohrovně sebejistý, sebevědomý. A ještě mnohé, má a nemá — ale to sem už neeide — a muži se tím stejně řídit nebudu.

MARU.

JUDr. A. Hülka.

Pojem družstva.

(Dokončení z čísla 35.)

Je to zásada vzájemné pomoci a solidarity. Vzájemnou pomoc ve smyslu družstev-

ním poskytují si členové tím, že dávají svému družstvu potřebný kapitál k vybudování družstevního podniku. Když pak družstevní podnik je vybudován, plní členové povinnost vzájemné pomoci tím, že spolupracují s družstevním podnikem a tím, že zaměstnávají družstevní podnik. Vědí, že jen podnik dobře zaměstnaný může jim přinášeti výhody, pro které si jej zřídili; a naopak vědí, že každý člen, který s družstevním podnikem nespolupracuje a tak povinnost vzájemné pomoci porušuje, poškzuje nejen družstevní podnik, ale všechny členy družstva, poně- vadž podnik nedostatečně zaměstnaný nemůže přinášeti členům družstva hospodářskou pomoc v té míře, jako podnik plně zaměstnaný.

Věrná spolupráce s družstevním podnikem je nejenom plněním povinnosti vzájemné pomoci, nýbrž i projevem solidarity — pospolitosti, tedy další stěžejní zásady, na níž družstevní hnutí spočívá. Solidarita členů družstva vyžaduje, aby každý člen družstva podroboval svůj zájem osobní zájmu společným a aby svůj prospěch osobní spatřoval vždy v prospěchu celku. To jsou základní družstevní zásady, které v každém družstevním podniku musí být zachovávány a jen tam, kde zachovávány jsou, je možný rozvoj a úspěch družstevního hnutí.

A musíme poukázat ještě jeden obzvláštní znak, kterým se vyznačují podniky družstevní. Je to totožnost majitelů a zákazníků téhož podniku. Kdo je majitelem družstevního podniku? Jeho členové. Kto je zákazníkem družstevního podniku? Opět jeho členové.

Tedy zákazníci družstevního podniku jsou jeho výhradními vlastníky a pány a mohou pro to plně rozhodovati o rozsahu, podmínkách, způsobu a směru veškeré jeho činnosti.

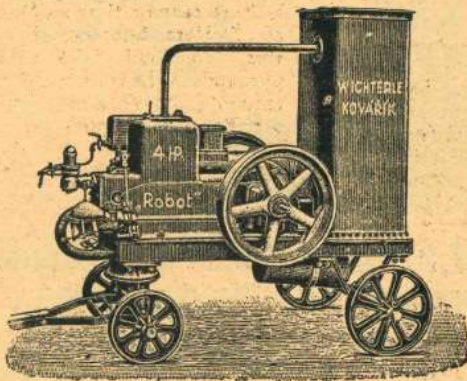
V družstevnictví tudíž provádí se do nejkrajnějších důsledků známe heslo: Náš zákazník, náš pán. Družstevnictví jediné se pracovalo k k podivuhodnému spojení interese zákazníka a vlastníka podniku v téže osobě a z tohoto spojení vyplývají pak všechny výhody a přednosti formy družstevního podnikání. V tomto spojení pak spočívají i nejpádnější důvody pro to, aby vše co lze cestou družstevní obstarati, bylo také družstevně skutečně obstaráváno.

TOVÁRNA A SKLAD HOSPODÁŘSKÝCH A MLÝNSKÝCH STROJŮ BRATŘI POSPÍŠILOVÉ

Telefon: č. 66.

ZDOLBUNOV.

Generální zastupitelství továren: WICHTERLE & KOVÁŘIK v Prostějově.

DOBŘÝ HOSPODÁŘ CHCE DOKONALÝ STROJ.

A dokonalý stroj vyrobí továrna, která má zkušenosti. Máme zkušenosti, máme tradici. Vyrábíme hospodářské stroje již 60 let a jsme největšími továrnami na hospodářské stroje v celé ČSR. Jdeme v čele pokroku a tvoříme stále nové a vždy dokonalejší typy všech hospodářských strojů-takové, které pracují levněji, rychleji a přesněji. Využijte našich zkušeností. Hospodařte s našimi stroji. Naše dobré jméno a již 60 let naši práce v tomto oboru jsou Vám zárukou, že stroj bude dobrý, spolehlivý a že vydrží. Ne deseti, ale statisíce hospodářů skoro z celé Evropy Vám dosvědčí, že

kdo stroj WIKOV volí, sklízí zlato s polí.

Naše stroje jsou svědomitě vyrobeny — z těch nejlepších surovin. Každý stroj před odesláním z továrny jest důkladně přezkoušen a kontrolován.

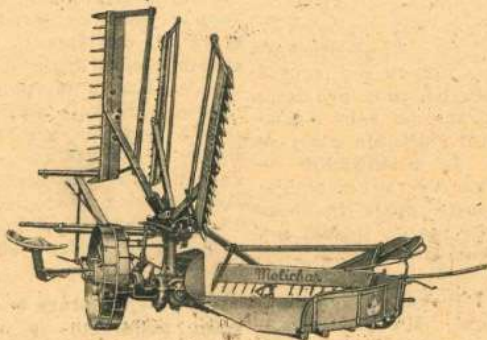
OZNAMUJEME: Nové zásilky všech typů motorů a mlátiček došly z Československa. Zajistěte si proto i Vy, náš český hospodáři — náš český výrobek, který bude Vaší chloubou.

!Nekupujte, pokud jste se neinformoval u nás a nechybíte!

ČESKÉ HOSPODÁŘSKÉ DRUŽSTVO v ROVNĚ (CZESKA SPÓLDZIELNIA ROLNICZO-HANDLOWA w RÓWNEM)

UL. 3-go MAJA 159.

TELEF. 533.

nabízí

MELICHAROVY z Brandýsa n./L. (Československo)

SECÍ STROJE lžičkové, trýbkové a kombinované
ROZMETADLA na umělá hnojiva, různé šířky
SECÍ STROJE na semínko 1 konné 3-4 metrové.
OBILNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni
TRAVNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni

a také:

Mlátičky, žentoury, mlýnky, pluhy, kultivátory, pařáky, pastorky,
a jiné stroje a nářadí výroby místní i zahraniční.

UMĚLÁ HNOJIVA: dusíkatá, fosforová a draselnatá.

Sklady: v Rovně ul. 3 go Maja Nr 149., v Zdobunově ul. Narutowicza Nr 8. (u pp. Otmara a Kloučka),
ve Volkově (u p. VI. Mráčka), v Kvasilově (u p. VI. Náhlovského.)

Celé Volyni jsou známa
nejchutnější piva
z parostrojního pivovaru
V. ZEMANA
v Lucku

Specialita pivovaru
„SAKURA“
Doporučuj všude
tohoto českého podniku
znamenitý mok.

INSERUJTE U NÁS

ČESKÝ VELKOOBCHOD

se střížním a galanterním zbožím.

Kanafasy, prádlo, zboží trikotové,
zástěry, purpury a jiné.

Barvy tivalél Ceny stálé

Vše v nejlepší jakosti a nejlevněji dostanete u firmy

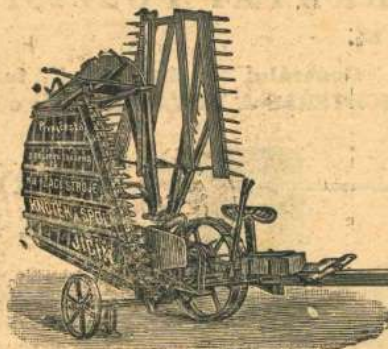
JAN ANDRŠ

LUCK, ul. Jagiellońska č. 42.

Filie AL B. Chobrego č. 3.

NAVŠTIVTE NÁS A JISTĚ DOBRĚ KOUPITE
neboť

Knotkovy žací a mláticí stroje jsou a zůstanou
nejlepší!

Dodá je stará,
solidní česká
firma

RUDOLF JOZEF a spol.,
v ZDOBUNOVĚ, ul. Kościelna č. 44.

Mimo KNOTKOVÝCH strojů máme stále na skladě,
LORENZOVI motory, kopačky NOVÝ IDEAL, SECÍ stroje,
pat. VYLUŠŤOVAČE jetele a všechny jiné prvotřídní hosp.
stroje se zárukou.

Krajanské listy, týdeník československého lidu v Polsku. Vydavatel a šéfredaktor Josef Foitík, Luck. Tiskem vlastním.
Předplatné v Polsku: ročně zl. 10.—, na půl roku zl. 5.—. Do Ameriky zl. 15.—, ročně. Ceny oznámení: celá strana zl. 120.—,
půl strany zl. 60.—, čtvrt strany zl. 30.—. Drobná oznámení 10. gr. za slovo.

Odpovědný redaktor: Josef Rejzek.

Drukarnia Józefa Foitika, Luck